

ЧИ МАЄ ПРАВО ФОП НА ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ ЩОДО ПРИДБАНОЇ ТЕХНІКИ?

Олена Жураківська,
редактор

Фізична особа – підприємець (ФОП) – платник єдиного податку III групи та платник ПДВ придбав вантажний автомобіль та сівалку для використання у власній господарській діяльності. Чи має він право відобразити податковий кредит на підставі податкових накладних, оформлених постачальниками цієї техніки?

Згідно з п. 198.1 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) до податкового кредиту відносяться суми ПДВ, сплачені/нараховані у разі здійснення операцій, зокрема з:

- ▶ придбання або виготовлення товарів та послуг;
- ▶ придбання (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів.

Якщо при цьому придбані товари (необоротні активи) плануються для використання (або починають використовуватись) в неоподатованих ПДВ операціях або в операціях, що не є господарською діяльністю, то потрібно нарахувати «компенсуючі» податкові зобов'язання відповідно до п. 198.5 ПКУ.

Отже, за нормами ПКУ для відображення податкового кредиту щодо придбаної техніки, яку ФОП планує використовувати у власній господарській діяльності, нема жодних перешкод, як і необхідності в нарахуванні «компенсуючих» податкових зобов'язань за п. 198.5 ПКУ. Адже жодних винятків чи обмежень щодо ФОПів зазначені норми не містять.

Однак податківці з цього приводу мають іншу думку. Так, наприклад, ДФС у Дніпропетровській області інформує (<http://dp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/343026.html>), що ФОП при придбанні, зокрема, вантажного автомобіля має право включити до складу податкового кредиту суму ПДВ з вартості такого автомобіля за наявності належним чином складеної та зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної. Але в тому ж звітному періоді він повинен нарахувати «компенсуючі» податкові зобов'язання з ПДВ за п. 198.5 ПКУ, оскільки такий автомобіль, на думку податківців, не використовуватиметься в господарській діяльності ФОПа. Чому саме так – у цьому роз'ясненні податківці не пояснюють, але їх позиція стає зрозумілою, якщо переглянути низку судових спорів з подібних питань.

Зокрема, як впливає з Постанови ВС від 24.05.2018 р. № 803/1021/17, на думку податківців, справа у тім, що транспортні засоби реєструються на фізичну особу, а не на ФОПа як суб'єкта господарювання. Тобто ФОП ніби придбає транспортні засоби, але тут же безоплатно «передає» їх самому собі із «підприємницького» відання у «цивільне», а тому має нарахувати «компенсуючий» ПДВ. У цій справі ВС прийняв рішення на користь ФОПа, тобто дозволив відображення податкового кредиту щодо транспортного засобу.

Однак у Постанові від 23.09.2020 р. № 803/428/17 ВС змінив свою позицію на протилежну й став на бік податківців. При цьому своє рішення ВС аргументував тим, що «неможливість державної реєстрації транспортних засобів на ФОП позбавляє права таких осіб на податковий кредит для операцій щодо придбання транспортних засобів».

Логічно передбачити, що у разі придбання інших активів, які потребують державної реєстрації (наприклад – нерухомості), ситуація буде аналогічною.

А от що стосується тих основних засобів, які держреєстрації не потребують (сівалки, інше обладнання, комп'ютерна техніка тощо) і які використовуються у господарській діяльності ФОПа, то, ураховуючи аргументацію суду, перепон для відображення податкового кредиту (без одночасного нарахування податкових зобов'язань за п. 198.5 ПКУ) нема.